

**EVALUATIE VAN 1 JAAR
SALDUZ-WET**

Conclusie en aanbevelingen

*Studiedag « 't Salduz beter gaan ?!
Hoe de toekomstige 'EU-richtlijnen'
implementeren in onze regelgeving? »*

DSB
An RAES

27 maart 2013

 .be

VASTSTELLINGEN EN CONCLUSIE

 .be

Toepassing Salduz-wet is al bij al goed verlopen

- **Salduz-trein rijdt wel degelijk:**
  - met alle actoren samen werd werkbaar systeem uitgewerkt
  - Salduz-vereisten zijn verankerd geraakt in gewoonten politie
  - bepaald respect is gegroeid tussen verschillende beroepsgroepen
  - samenwerkingsverbanden zijn ontstaan tussen advocatuur en politie

 Niettemin zijn er ook moeilijkheden en kritieke punten in de toepassing van de wet en zijn bepaalde bepalingen in de wet en bepaalde praktijken vatbaar voor verbetering

 .be

Salduz-rechten: toepassing/regelgeving/moeilijkheden

• Verklaring van rechten:

- Voor meeste verdachten: duidelijk en begrijpbaar
- Actoren: rechten te dikwijls herhaald
- Stuurgroep: voorstel om herhaalde mededeling te beperken – wel met aandacht voor kwetsbare verdachten, analfabeten, personen met een handicap – vertaling verklaring in nog andere talen

• Beknopte mededeling van de feiten:

- Enkele verdachten niet gekregen, sommigen door advocaat
- Arrest GwH nr. 7/2013 van 14/02/2013: interpretatie wet: ook advocaat inlichten over feiten – toegang tot strafdossier evenwel niet noodzakelijk bevonden

.be

• Inlichten van een vertrouwenspersoon:

- Gevraagd door enkele verdachten (familielid, soms werkgever) - begrip "vertrouwenspersoon" niet altijd goed begrepen
- Cijfers: OR en PK hebben zeer uitzonderlijk inlichting uitgesteld
- Stuurgroep: niet nodig om modaliteiten wettelijk te regelen (voor bepalen termijn/systematisch informeren PK of OR)

• Medische bijstand:

- Meerderheid verdachten niet gevraagd, politie soms zelf voorgesteld
- Stuurgroep: wet voldoende duidelijk dat verdachte er om moet verzoeken (geen automatisme) – actoren (uitz. balie) tegen wettelijk regelen van modaliteiten (op welk ogenblik en op wijze medisch onderzoek moet plaatsvinden) – discussie over al dan niet gerechtskosten

.be

• Bijstand advocaat (vertrouwelijk overleg (VO) - tijdens verhoor):

Afstand:

- Cijfers: ½ meerderjarige verdachten overwoog afstand (meeste bevestigden dit niet) → ongeveer 30% deed effectief afstand
- Politie en enkele parketten: stellen telefonisch afstandscontact in vraag en wijzen op logheid procedure
- Stuurgroep: (voorlopig) behouden in afwachting EU-richtlijn
- Arrest GwH: bepaling omtrent mogelijkheid afstand niet vernietigd

Afwijken van bijstand door PK/OR:

- Cijfers: PK en OR hebben slechts uitzonderlijk bijstand geweigerd
- Arrest GwH: bepaling omtrent afwijken bijstand niet vernietigd

.be

Bijstand:

- **Cijfers:** ongeveer 70% wenste bijstand bij politie, niet steeds advocaat gevonden (bijstand/afstandscontact): NL 90,9%, FR 41,3% – effectieve bijstand bij OR: 76,6% en bij PK: 67,4%
- Meeste **verdachten** vonden bijstand nuttig (afh. VO, bij OR/JR)
- **Stuurgroep:** niet aangewezen om bijstand enkel voor te behouden voor verhoor OR – VO: zowel ter plaatse als telefonisch behouden
- **Arrest GwH:** VO: tijdslimiet niet onredelijk, 30min niet overdreven kort → interpretatie wet: moet eventueel langer dan 30min kunnen duren, maar is beperkt in licht van vereisten van het onderzoek → bij uitz. omstandigheden (bv. bij beroep op tolk)

.be

Infrastructuur, rol advocaat bij verhoor en incidenten:

- **Cijfers:** eerder uitzonderlijk problemen met infrastructuur voor VO en eerder weinig incidenten tijdens verhoor gemeld
- **Politie en justitiële actoren:** incidenten vnl. m.b.t. plaats advocaat, actieve interventies of pleiten, denigrerende houding – enkele klachten tegen politieagenten
- **Stuurgroep:** EU-richtlijn afwachten alvorens rol advocaat verder te preciseren
- **Arrest GwH:** bepaling omtrent rol advocaat niet vernietigd → advocaat is niet beperkt tot louter passieve rol, heeft mogelijkheden (weliswaar beperkte) om op te treden

.be

Audiovisuele opname van het verhoor:

- **Stuurgroep:**
  - Geen alternatief voor bijstand advocaat, wel belangrijk controlemiddel
  - Inschrijven in art 47bis Sv
  - Aangewezen geacht voor verhoren zonder advocaat, idealiter zelfs voor alle verhoren → vermindert risico op incidenten
  - Op dit ogenblik evenwel niet haalbaar geacht om opname te verplichten → is afhankelijk van nodige middelen → webcam is interessante piste om opnames te verrichten (hiermee rekening houden bij vervangingsronde van computers)
  - Kostenanalyse dringt zich op van bewaring van opnames

.be

- **Kosteloze rechtsbijstand:**
  - Ordes Advocaten: verminderde deelname advocaten aan Salduz-permanentie → toegeschreven aan onzekerheid omtrent verloning
  - Arrest GwH: regels kosteloze rechtsbijstand niet vernietigd
- **Zwijgrecht:**
  - Meeste verdachten geen beroep gedaan op zwijgrecht – advocaten geven veeleer raad om te praten
  - Politie – cijfers: zelfde vaststelling bij lichtere dossiers – bij zwaardere dossiers wel meer beroep op zwijgrecht
  - Stuurgroep: mag verder worden doorgevraagd? → geen wettelijke regeling nodig, concrete beoordeling komt toe aan rechtspraak

 .be

- **Reconstructie van de feiten:**
  - Actoren: problemen gesignaleerd omtrent rol van advocaat
  - Stuurgroep:
    - In art 62 Sv verduidelijken term "vergezellen" / gebruik videoschermen niet expliciteren
    - Niet nodig uitzonderingen te voorzien op "vergezellen"
    - Niet nodig (uitz. balie) sanctie te voorzien
  - Arrest GwH: bepaling omtrent afwezigheid sanctie niet vernietigd

 .be

- **Bevel tot verlenging:**
  - Cijfers: weinig gebruikt
  - Stuurgroep:
    - Uitsluiten van mini-instructie (opnemen bij uitzonderingen van art 28septies Sv)
    - Wijze van betekenen voorzien (art 15bis WVH)
    - Hervorming bevel tot verlenging niet onmiddellijk aangewezen geacht → discussie hangt samen met debat over arrestatietermijn van 24u

 Alle actoren (uitz. balie) voorstander van verlenging van 24u
→ gepleit voor eenvoud (om discussie/interpretatie te vermijden), geen systeem van schorsing
→ met name gepleit voor algemene verlenging tot 36u of 48u

 .be

- **Tolken:**
  - Cijfers: opgeroepen voor 20% verhoren gearresteerde verdachten
  - Actoren:
    - Problemen opnieuw gesignaleerd omtrent bijstand tolken
    - Suggesties gedaan met oog op omzetting EU-richtlijn van 20/10/2012 betreffende vertolking en vertaling in strafprocedures

.be

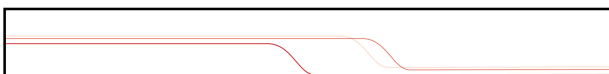

- **Impact op interne werking en samenwerking actoren:**
  - Politie:
    - Logheid van procedure en aanzienlijk tijd- en capaciteitsverlies
    - Soms moeilijkheden met gebruik webapplicatie
    - LP: vermindering aantal agenten op terrein
    - Procedure ingewikkelder voor grotere operaties → goede praktijk FP: aanstelling Salduz-verantwoordelijke
    - FP: moeilijkheden in samenwerking met bijzondere inspectiediensten/douane/OR → voorstel: expliciteren van gebruik Salduz-rechten door bijz. inspectiediensten
  - Parketten:
    - Worden meer gecontacteerd door politie → goede praktijk: vaak (structurele) overlegmomenten politie-parket
  - Onderzoeksrechters:
    - Gebruik webapplicatie is niet veralgemeend
    - Advocaten interpreteren hun rol niet eenduidig
  - Advocatuur:
    - Impact van nachtelijke verhoren op dagelijks werk → goede praktijk: afspraken in bepaalde politiezones met balies
    - Onzekerheid over financiering van webapplicatie

.be

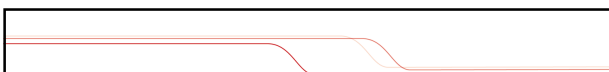

- **Problemen verhoren categorie III:**
  - Polititionele en justitiële actoren: achterstand in behandeling dossiers – meer PV's zonder verhoor
  - Stuurgroep: eventuele aanpassing afh. van toekomstige EU-richtlijn
- **Problemen inzake minderjarige verdachten:**
  - Politie: onduidelijkheid over raadplegen advocaat bij categorie III
  - Stuurgroep: sowieso een advocaat voorzien voor minderjarigen van categorie III (voorzien bij toekomstige aanpassing webapplicatie)
  - Arrest GwH: toepassing op minderjarige verdachten niet vernietigd
- **Audiovisuele verhoren minderjarige slachtoffers/getuigen:**
  - FP en stuurgroep: geen aanpassing nodig wet, gezien aangepaste verhoortechniek FP met mededelingen art 47bis Sv

.be

Impact op voorlopige hechtenis en VOV

- **Politie en justitiële actoren:** wijzen op daling van vrijheidsbenemingen, vermindering aanhoudingsbevelen (AB) en toename van vrijheid onder voorwaarden (VOV)
- **Cijfers:** lichte daling AB – VOV ook lager (wel afh. arrondissementen)

Bijgevolg moeilijk om te spreken van significante tendensen en duidelijke impact hierop van Salduz-wet

.be

Voorstellen tot wijziging regelgeving

- **Actoren:** vaak tegenstrijdige standpunten tussen beroepsgroepen (traditionele breuklijnen) – ook binnen beroepsgroepen zelf vaak geen eenduidig standpunt
- **Stuurgroep:**
  - Voor veel bepalingen geen noodzaak tot wijziging of onmiddellijke wijziging:
    - Consensus om niet verder wettelijk te regelen (gezond verstand – rechtspraak) of gewoon te behouden → bv. begrip verhoor
    - Wijziging op dit ogenblik nog niet onmiddellijk aangewezen om praktische redenen/of in afwachting EU-richtlijn en verdere rechtspraak → bv. rol advocaat
  - Consensus om Salduz-wet op 3 punten te wijzigen → audiovisuele opname verhoor, "vergezellen" bij reconstructie feiten, bevel tot verlenging
- **Overlegforum:** nog 1 punt hieraan toegevoegd → regeling minderjarige verdachten
- **Denktank Salduz:** nog 1 voorstel → term "vertrouwenspersoon"

.be

Stuurgroep-Overlegforum: fundamentele hervorming pas doorvoeren na finalisering EU-richtlijn betreffende recht op toegang tot advocaat

Arrest GwH: Salduz-wet niet vernietigd:

- inzake afbakening om recht op bijstand toe te kennen → (strafrechtelijke) vrijheidsbeneming is relevant criterium → redelijk verantwoord om geen bijstand te voorzien voor verhoren na AB en andere onderzoekshandelingen → OR kan wel toestemming geven voor bijstand bij (navolgende) verhoren
- afwezigheid begrip verhoor → parlementaire voorbereidingen en wetgevende context bieden voldoende rechtszekerheid

.be

AANBEVELINGEN

.be

Punctuele aanpassingen vereist Salduz-wet/richtlijnen

- **Salduz-wet aanpassen voor 31 augustus 2013:**
Evaluatie:
  - 1) Reconstructie van feiten: term "vergezellen" door advocaat verduidelijken (art 62 Sv)
  - 2) Duidelijke regeling voor minderjarige verdachten
  - 3) Audiovisuele opname ter controle van het verhoor regelen (in art 47bis Sv)
  - 4) Bevel tot verlenging: uitsluiting van mini-instructie (opnemen bij uitzonderingen van art 28septies Sv) en betekening voorzien (art 15bis WVH)Arrest GwH: 3 bepalingen vernietigd → als volgt aanpassen:
  - 5) Voor niet van hun vrijheid beroofde verdachten: mededeling voorzien voor aanvang verhoor dat ze het verhoor kunnen verlaten (aanvulling art 47bis § 2 lid 1 Sv)
  - 6) Aanpassen dat alle verkeersinbreuken strafbaar met een gevangenisstraf van 1 jaar of meer vallen onder categorie III → recht op VO met advocaat voor eerste verhoor (art 47bis § 2 lid 1, 3° Sv)
  - 7) Aanpassing van sanctieregeling: het woord "enkel" schrappen (in art 47bis §6 Sv)Denktank Salduz:
  - 8) Term "vertrouwenspersoon" vervangen door bv. "contactpersoon" (art 2bis §3 WVH)

.be

- **Richtlijnen College van Procureurs-generaal:**
Evaluatie: op dit ogenblik geen fundamentele aanpassing nodig aan richtlijnen
Arrest GwH: dringende richtlijn nodig ingevolge interpretaties → geldig na bekendmaking arrest op 11/03/2013 in Belgisch Staatsblad:
  - 1) Beknpte mededeling van feiten: politie/PK/OR moeten voor VO ook zelf advocaat inlichten over feiten waarop het verhoor betrekking heeft
  - 2) Duur vertrouwelijk overleg: aangehouden persoon moet overleg met zijn advocaat kunnen verkrijgen dat langer duurt dan 30min, maar beperkt is in licht van vereisten van het onderzoek → bij uitz. omstandigheden (bv. bij beroep op tolk)
  - COL 9/2013 van 13/03/2013, addendum V bij COL 8/2011: richtlijn i.v.m. interpretaties 1) en 2) en vernietiging 5) en 7)
  - Modellen van proces-verbaal: zullen ook moeten worden aangepast in functie van deze interpretaties en in functie van de vernietigde bepalingen

.be

• Verklaring van rechten:

- Evaluatie: op dit ogenblik geen aanpassingen nodig
- Aanpassingen zullen in toekomst wel noodzakelijk zijn:
  - na punctuele aanpassingen aan huidige Salduz-wet (ten laatste voor 31 augustus 2013)
  - na omzetting in Belgisch recht van EU-richtlijn van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures (uiterlijk tegen 27 oktober 2013)
  - na finaliseren van EU-richtlijn betreffende recht op toegang tot advocaat

 .be

In toekomst globale hervorming Salduz-wet

- Globale hervorming doorvoeren Salduz-wet als EU-richtlijn betreffende recht op toegang tot advocaat is gefinaliseerd:
  - Voorstel EU-richtlijn: uitbreiding naar alle verhoren en onderzoeksadaden?
  - Aanpassing Salduz-wet:
    - Tijdig en proactief voorbereiden
    - In overleg met alle actoren zoeken naar meest werkbare oplossing voor het terrein
    - Rekening houdend met budgettaire mogelijkheden/beperkingen

 .be

Nood aan algemene fundamentele hervormingen

- Grondwetswijziging: verlenging van arrestatietermijn van 24 uur naar 36 uur of 48 uur
- Hervorming van ons rechtssysteem (inquisitoir-accusatoir)
- Hervorming van systeem van kosteloze rechtsbijstand
- Regeling inzake tolken

 .be
